

Undervisningsdifferentiering er afgørende i en proces mod en inkluderende idrætsundervisning.

Undervisningsdifferentiering imødekommer alle elevers behov og forudsætninger indenfor fællesskabets rammer – og er samtidig opmærksom på, hvordan disse behov imødekommes, uden at nogle elever ekskluderes (Hedegaard-Sørensen & Grumløse, 2016).

Det kræver:

- Forberedelsestid til underviseren, hvor mål, aktiviteter og metoder skal planlægges afhængig af de deltagendes læringsforudsætninger.
- Overblik og tydelig klasseledelse i selve undervisningen, hvor man er opmærksom på alle elever i undervisningen, og hvor man er klar til at tilpasse aktiviteterne, hvis der er brug for det.
- At man er tydelig omkring, at alle er forskellige – men lige meget værd – og har brug for forskellige udfordringer for at udvikle sig optimalt.
- At man arbejder dynamisk og interagerende med inklusionstilgange for hele klassen (det sociale miljø); for grupper af elever (holddeling og differentiering); og målrettet den enkelte (individuelle tilpasninger).

Holddeling

En stor del af idrætsundervisningen foregår i par, grupper eller hold. En del omhandler selve organiseringen og opdelingen af årgange i mindre undervisningshold, og en del omhandler, hvordan elever samarbejder i par eller mindre grupper fx i konkurrence mod en anden gruppe eller par i et boldspil.

Organiseringen af undervisningshold og opdeling i samarbejdspar eller grupper inden for undervisningshold er centralt for inkluderende undervisning. Det er vigtigt, at læreren påtager sig dette ansvar som en del af sin klasseledelse.

Organisering af undervisningshold

Der er mange måder at organisere eleverne i undervisningshold på - hver især kan de have nogle fordele og ulemper, man skal være opmærksom på. Undervisningsdifferentiering kan fx være organiseret i stor gruppe med individuelle tilpasninger, i mindre grupper med gruppevise tilpasninger, eller forskellige størrelse grupper (se evt. figuren nedenfor). Organiseringen kan blande elever med forskellige forudsætninger, eller den kan opdele efter elevernes forudsætninger, niveauer, interesser og læringsstile.

Det kan være en fordel at arbejde i faste undervisningshold, i mindre lærings-teams eller par, hvor eleverne udfordres på deres sociale kompetencer. Disse grupper kan ligeledes være blandede grupper, hvor eleverne hjælper hinanden med specifikke og evt. varierede læringsmål. I artiklen *Samarbejde mellem fagprofessionelle styrker idrætsundervisningen for elever med særlige behov* (kommende MOV:E Særnummer) kan du læse mere om forskellige måder at holddele og differentiere på i idrætsundervisningen.

Opdeling i samarbejdspar eller -grupper

Opdeling af eleverne i par eller grupper sker ofte i idrætsundervisningen, og er et potentielt sted for eksklusion og konflikter. Det er derfor et vigtigt at have fokus på holddeling som underviser. Hvis man tilfældigt deler par og grupper (fx tællermetoden), kan det kræve al opmærksomheden for nogle elever, mens andre elever kan opleve andres reaktion som ekskluderende. Hvis eleverne selv finder sammen i grupper eller par, er der risiko for, at man forstærker klikke-dannelser og eksklusionsprocesser i klassen.

Det er en klar anbefaling, at eleverne arbejder sammen i faste par eller grupper over en længere periode fx et forløb, hvor eleverne har mulighed for at opnå tryghed med hinanden og arbejde målrettet med sociale kompetencer i gruppen.

Elevernes reaktion på opdeling i grupper og par kan ligeledes gøres til mål for undervisningen, så det italesættes, hvordan reaktioner påvirker elevernes følelser og deres lyst og motivation for idrætsundervisningen. Der kan ligeledes arbejdes med, at eleverne skal finde sammen med en, som de ikke har talt med i dag, eller en de ikke kender så godt.

Figuren illustrerer forskellige former for organisering af undervisningshold. Røde prikker er elever med behov for særlige hensyn.

Stor gruppe – individuelle tilpasninger		Fælles aktivitet med individuelle tilpasninger eller individuel støtte af enkelte elever
Stor gruppe – individuel undervisning		I visse tilfælde kan det være nødvendigt at tage en eller flere elever ud af gruppen med sigte på, at de skal vende tilbage senere. Eleven kan stadig være fysisk og/eller fagligt deltagende i undervisningen.
Stor gruppe – mindre gruppe		En mindre gruppe, der fx har brug for mere overskuelighed eller mere støtte fra en underviser undervises særskilt i samme aktivitet.
Mindre grupper – gruppemæssige tilpasninger		Lige store grupper, som kan være opdelt efter forskellige forhold. Fx efter forudsætninger, niveauer, interesser og læringsstile.
Læringsteams		Eleverne er opdelt i faste læringsteams på tværs af forudsætninger. De arbejder med forskellige sociale og færdighedsmæssige læringsmål.